

Plavba mezi ostrovy i ústím řeky Krky. Jízda na bicyklu podél pláží, rozkvetlým vnitrozemím i výšlapy na nejvyšší vrcholy. Vyzkoušeli jsme **SEDMIDENNÍ CESTU** střední Dalmácií na kololodi, program, který kombinuje putování po Jadranu lodí s cyklistickými výlety.

Kololod'. Krása a trochu dřiny

MARTIN BIBEN

Kololodí, která v květnu, červnu, září a říjnu vozí turisty i s jejich bicykly po chorvatských ostrovech, jsme vyrazili z Bašky Vody. Na cestě do přístavu Sumartin na ostrově Brač nás provázelo pálicí slunce a bezvětří. Na loď jsme měli štěstí. Stoletá dáma Silva, postavená v roce 1914, je pro potřeby turistů zdařile zrekonstruovaným plujícím muzeem jadranské námořní dopravy. Původně italská nákladní loď přežila několik válek, při té poslední byla členem legendárního konvoje, který záso-

boval potravinami a léky obléhaný Dubrovník.

„Lidi ale vozí už od 40. let, kdy plula na lince Skradin–Šibenik. Pořád je skvělá,“ říká pyšně její kapitán a poslední majitel Ante Vuković.

Při kotvení v zátocě těsně před Sumartinem jsme mohli její výraznou, vysoko čnící příď obdivovat i přímo z hladiny. Slunci a dvacet stupňů teplé vodě nakonec neodolal z nových pasažérů nikdo.

Ostrov Brač jsme další den projeli po silničkách i terémem celý od východu až na západ do klidného, v hluboké zátocě ukrytého přístavu Milna, kam se lodě uchylují před bouřkou či větrem. Silva do něho

mezitím doplula bez nás. Bylo stále krásně a my si užívali postupný výjezd téměř horskou krajinou až k nejvyššímu bodu ostrova Vidově goře (780 metrů n. m.) a poté převážně klesání, příjemně přerušené návštěvou vyhlášeného vinařství.

Další ráno hladina svým klidem připomínala jihočeské rybníky a Silva po ní hladce doklouzala na sousedním ostrově Šolta do kotviště Stomorska. Začátek cyklotúry zpestřila ochutnávka u výrobce místního vyhlášeného olivového oleje. Při průjezdu napříč ostrovem až do Maslinice, malebné vesničky na konci ostrova s krásným výhledem na ostrovy Mali a Veli Drvenik, a během cesty

zpět k lodi si nešlo nevsimnout rozdílů mezi lesnatým, travnatým Bračem a divočejší Šoltou s mixem keřů a květin.

Balt místo Jadranu

Ještě večer Silva přeplula do Trogiru se zbytky dominantní středověké pevnosti, ze kterého jsme čtvrtý den dopoledne po hřebenové cestě z hrubé šotoliny přešli blízky ostrov Čiovo až k vyhlídce Glava. Po cestě nás obklopovaly kvetoucí louky a uchvacoval rozhled na moře na obou stranách ostrova. Na okraji ostrova končícího prudkým srázem se před námi objevila značka Stop. A za mořem bílé splitské domy s obřími kotvícími

Pět nej výpravy

Nejhezčím úsekem cyklotras byla jemná šotolinová vrstevnicová cesta na úbočí nejvyššího vrcholu Brače Vidovy gory. Víne se až do výšky kolem šesti set metrů mezi černými dalmatskými borovicemi s plochými korunami a zeleným trávníkem, který díky pasoucím se ovčím vypadá jako denně pečlivě stríhaný.

Nejkrásnějším přístavem byl Šibenik. I za hustého deště a v noci, s vodou stékající po vápencové dlažbě v úzkých, opuštěných uličkách kolem starobylého chrámu svatého Jakuba. Scenerie jak stvořená pro středověké drama.

Nejkrásnější koupání nás čekalo na závěr na pláži naproti molu s výhledem na starý Primošten těsně před odjezdem. Podobných výhledů a malebných zátok by se po cestě našlo víc.

Víno nejvíce chutnalo od vinaře Senjkoviče z Dračevici na Brači. Jméno Bosso dostalo od jeho pradědečka, vonělo po ostružinách a višních.

Nejkrásnější a nejdější plavba trvala pět hodin a vedla z Trogiru do Šibeniku. A nejen proto, že na další tři dny během ní naposledy zasvítilo slunce.

Foto: 2x autor

trajekty. Návrat po pobřežní silničce byl zpestřený na několik dní posledním koupáním.

Zlom v počasí přišel brzy. Už během pěti hodinové plavby do Šibeniku. Teplota padala pomalu, ale jistě jako podzimní listí a brzy začalo pršet. Po nočním kotvení v lujákem zkrápleném starobylém přístavu následovalo studené ráno a větrná plavba do vnitrozemského Skradinu, vstupní brány do Národního parku Krka. Divoké vodopády a peřeje s námi obdivovalo nečekané množství turistů. Možná i kvůli chladnému počasí a větru, před kterým se v parku v hluboko zařiznutém údolí řeky dalo skrýt.

Zatímco další den ráno Silva zamířila do centra Vodice, které dominuje věžák hotelu Punta, my na kolech, oblečení do bund, vyjeli směr ostrov Murter. Cíle jsme dosáhli pozdě odpoledne a po devadesátikilometrové náročné trase vedoucí z velké části terémem jsme se vrátili zmožení kilometry, ale i neustávající zimou a větrem na loď. Na chorvatském stevardovi bylo znát, že horký čaj s citronem na lodi, která atmosférou i okolní teplotou začínala připomínat horskou chatu, nevaří často.

Poslední den byly v plánu kratší cyklo-, případně pěší výlety na ostrovy Zlarin a Prvič. A pak plavba až na konec cesty v přístavu Primošten, kde jsme strávili poslední noc. Až v den odjezdu se oteplilo, vysvitlo slunce a my ještě stačili prozkoumat

TADY ZAČÍNÁ VAŠE DOVOLENÁ

www.dovolenaa.idnes.cz

VÍCE NEŽ
690 000
ZÁJEZDŮ
od 150
cestovních
kanceláří

firo
TOUR
GESTIONNÍ KANCELÁŘ

Řecko

14 990 Kč

Kos - Marmari s all inclusive

termín: 8 dní od 12.6. do 20.6. 2014
letecky z Prahy / all inclusive / hotel

SKALLA-CZ
PŘÍSTAVNÍ STANOVY

Itálie

2 990 Kč

Riccione v luxusním karavanu

termín: 8 dní od 21.6. do 28.6. 2014
bez dopravy / plná penze / karavan

Idea|tour

Slovinsko

8 200 Kč

Terme Olimia, lázeňský hotel

termín: 5 dní od 6.6. do 10.6. 2014
bez dopravy / polopenze / hotel

na chorvatské poměry výborně značené cyklostezky nad městem.

Chvála českým mapám

Kdo zná chorvatské pobřeží jen z pláže, byl by překvapený, jak rozsáhlé možnosti pro terénní cykloturistiku jadranské ostrovy i pevnina nabízejí. Zejména vnitrozemí je často protkané sítí šotolinových (v Chorvatsku i na kolodolích říkají „makadamových“ – podle skotského inženýra Mc Adama) cest, které mají jediný nedostatek. Jsou značené mizerně nebo vůbec, což se týká i většiny map. Cestovní kancelář Geotour, která organizuje plavby po Jadranu už dvacet let, v tomto ohledu odvedla nevidaný kus práce. Její průvodci na svých cestách zmapovali a zanesli do map množství cest zejména na ostrovech, takže se dnes lze podle map skvěle orientovat.

„Průzkum navíc běží dál, na každé cestě ověřujeme další trasy a zanášíme do naší databáze, abychom mapy průběžně aktualizovali,“ vysvětluje zakladatel a majitel Zdeněk Kukul.

Mapy rozlišují asfaltové silnice od šotolinových (makadamových), které dělí podle sjízdnosti na několik typů. Když na kolodolích zazní, že cestu tvoří „jemný scénický makadam“, můžete si být jisti, že se pohodlně projedete a ještě vás čeká nádherná vyhlídka na moře, do zátok a na další ostrovy, případně kopcovitou krajinu. Zato do hrubého makadamu, případně tzv. kozí stezky se pouští jen nejzdatnější bikeři.

Vnitrozemské poklady

Na pobřeží, v přístavech a turistických centrech lákají hosty stovky restaurací a kaváren. Řada pozoruhodných, nabízejících pohled na pravou dalmatskou kuchyni a kulturu stolování, je ale skryta v malých vesničkách uprostřed ostrovů. Třeba restau-

race Kopačina ve vsi Dolnji Humac na ostrově Brač, kde mají místní vyhlášené jehněčí. Skvělou pověst má pršut a sýr z pohostinství v bračské osadě Gažul. Zážitkem je návštěva restaurace Momčin dvor v kamenných uličkách tvořeném centru vesnice Grohote na ostrově Šolta. Na stinném dvorku starého domu sevřeném zidkami stojí u pece otec rodiny, která podnik provozuje, a před vámi griluje ryby a mořské plody.

Za vyhledání určitě stojí i konoba Štandarac v Gornjem Selu na Šoltě. Zde je možné popít speciální víno odrůdy Dobričić, která vznikla na tomto ostrově.

K ochutnání, případně i výkladu o víně či olivovém oleji je nejlepší navštívit přímo jejich výrobce. Vinařství Senjković v Dračevici na Brači není velké, ročně vyprodukuje 15 tisíc lahví. Jeho červené odrůdy Mali Plavac jsou drahé (100 kun za sedmičku), ale výborné.

„Češi se tu objevují, rád jim prostory ukážu a dám ochutnat,“ říká majitel Lari Senjković.

V 363 let starém sklípku rodiny Sfarčić na nábreží bračské Milny, označeném jako vinotéka Pavič, vyprávějí nejen o víně, ale i o olivovém oleji, ze kterého tu mají třeba rozmarýnové mýdlo, prošku – speciální chorvatské aperitivní víno vyráběné z uschlých hroznů, a vinnou pálenku grappu neboli rakiji. „Starí Dalmatinci říkají, že stopička rakije každé ráno zaručí dlouhý, šťastný život,“ upozorňuje spolumajitelka Azema Sfarčić.

Výrobce špičkového olivového oleje Jadran Perić z šoltské Stomorške na podobné téma žertuje: „Kdo chce omládnout, musí zaprvé pít denně alespoň trošku olivového oleje. A zadruhé lhat o svém věku.“

Šolta je výrobou olivového oleje

proslulá, Perićův nenápadný neoznačený podnik, téměř skrytý na západní straně stomorské zátoky, stojí za vyhledání. Perić je skvělý vypravěč ochotný dát každému ochutnat i poradit, jak olivový olej vybrat i jak s ním nakládat.

Chorvatský Cimrman

Nejznámější atrakcí cesty byly vodopády v Národním parku Krka s několika vstupy z různých stran. Od Skradinu lze dojet ke vchodu na kole, pěšky nebo lodí. Vstup přijde až do 1. června na 90 kun, poté až do konce září na 110. Pro Čechy je naopak nepřiliš známý pozoruhodný skalní útvar Koloč, připomínající Pravčickou bránu. Nachází se na Brači nedaleko obce Nerežišća a na rozdíl od české přírodní památky jsou na něm zajištěné horolezecké cesty.

Zážitkem je průjezd naučnou stezkou pod nejvyšším vrcholem Brače Vidovou gorou – mezi ovce a jezírky. Poté i výstup po úzké asfaltce na její vrchol a nádherný výhled na středisko Bol se známou pláží Zlatni rat.

Za zmínku stojí i Muzeum Fausta Vrančice na ostrově Prvič. Vrančić byl chorvatský velmi všestranný vynálezce, umělec a lingvista. Na rozdíl od Jára Cimrmana skutečný.

„To on jako první sestrojil a vyzkoušel padák. Ne da Vinci, jak se traduje,“ upozorňuje šéfka centra Ivana Skočić.

Češi se podle ní ve velkoryse a nápaditě pojatém muzeu připomínajícím renesančního muzeje, který pobýval na dvoře Rudolfa II., příliš neobjevují. Možná kvůli vstupnému, které činí 30 kun. Na sousedním Zlarinu, který se chlubí vynikajícími námořníky, potápěči a dobýváním korálů, je muzeum o poznání skromnější, ale výklad o historii i současnosti zpracování korálů zaujme. Nebo snad víte, že středozemní koráli včetně toho červeného jadranského jsou na světě těmi nejčistějšími?

O barvách, vůních a přání

Češi většinou znají jiné Chorvatsko. Suché a vyprahlé.

„Hodně lidí by bylo překvapeno, jak je nyní země svěží, zelená a voňavá,“ říká průvodce Lukáš Kudlička.

Už při příjezdu do Bašky Vody to bylo patrné. Pohled na vysoko k horám zelené stráně byl nezvyklý. A co teprve průjezdy vnitrozemím ostrovů. Tráva, koberec kopretin, žluté keřky janovce, mochny, kvetoucí olivy, divizny, šalvěže. Lze tu natrhat i známé byliny, třeba bobkový list, rozmarýn, levanduli, saturajku, třezalku. Jaro v Dalmácii znamená úžasnou syrovou směsí vůní keřů a květů.

A to přání?

Přece vrátit se.

Do klidu a nádhery dalmatských ostrovů, vrcholů a zátok. Do míst, kde si i navzdory turismu a globalizaci ledacos uchováva svoje přirozené tempo, chuť a vůni.

martin.biben@mfdnes.cz

OUTFIT BLOGERKY ADY

Jak se vyhnout ostudě u moře

Chystáte se na dovolenou k moři nebo aspoň k českému rybníku? A kolik pozornosti věnujete tomu, co si vezmete na sebe?

Existuje skupina, pracovně ji nazýváme „mladé ženy“, která se k vodě umí chystat stejně pečlivě jako na ples. Hlavně kvůli nim ostatně vzniklo tolik továren na plavky a různé doplňky. Jako člověk, který se zajímá o módu, takové velké chystání chápu. Volně odpoledne strávené vybíráním plavek a ostatních nezbytností může být fajn, když ze sebe jeden zbytečně neudělá štvance.

Pak jsou tu ženy, kterým je to tak nějak fuk. Nebo jim to fuk není, ale postrádají sebekritiku. Kupovat si každý rok nové plavky pro někoho představuje zbytečné rozhazování peněz, což chápu. Ovšem vyrazit k vodě ve zpuchřelém koupacím oděvu, který sotva drží pohromadě, není moc ohleduplné k ostatním. Jakmile zasvíti slunce na zadek zakrytý lejitou lycrou, často se ukáže, že už je to jen pavučinka, přes kterou se můžeme pokochat všemi detaily. A když některá dáma ty detaily vystaví schválně, třeba v tangách, přestože je na jejím těle vidět, že místo činek v posilovně zvedá hlavně dortíky v cukrárně, citlivější jedinci nevědí, kam s očima.

A pak jsou tu chlapi. Ti to většinou tolik neřeší, někdy ovšem do té míry, že jsou na tom podobně jako ty nedbalé dámy. Takže, pánové, až letos poprvé vytáhnete plavky, zkontrolujte prosím, zdali už nejsou na zadku úplně průsvitné.

Ještě detail pro obě pohlaví: Jestliže máte ve zvyku nosit k vodě gumové sandály crocsy, kriticky zhodnoťte, jestli už nejsou moc na cucky a nechtělo by to nově. Sledovat, jak si to opatrně šinete k vodě v sešmajdané obuvi, která akutně hrozí rozpadem, je něco mezi hororem a groteskou.

Tak si dejte koupací šatník do kupy, a jen co se prohřeje voda, sejdem se u ní!

ada@modnipeklo.cz